

PERUKARSTWO

5 moduł Programu Praktyk w branży fryzjerskiej

Magdalenka, grudzień 2012

Wersja 2

CZŁOWIEK – NAJLEPSZA INWESTYCJA

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

ZΣ
Wydawnictwo SUZI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

**Projekt pt „Nowoczesne nauczanie zawodowe – modułowe staże w innowacyjnych przedsiębiorstwach”
jest współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego**

Opracowanie stanowi obudowę dydaktyczną piątego modułu „Perukarstwo” programu praktyk dla nauczycieli i instruktorów praktycznej nauki zawodu fryzjer i technik usług fryzjerskich

po uwzględnieniu uwag zawartych w recenzji

Opracowanie jest sfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Budżetu Państwa.

Opracowanie jest elementem realizacji projektu „Nowoczesne nauczanie zawodowe – modułowe staże w innowacyjnych przedsiębiorstwach” Prowadzonego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet III Wysoka jakość systemu oświaty

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP

II. MATERIAŁ DO REALIZACJI ZADAŃ ZAWODOWYCH

- 2.1. Rodzaje wyrobów z włosów
- 2.2. Techniki wykonywania wyrobów perukarskich
- 2.3. Pielęgnacja wyrobów perukarskich i wykonywanie zabiegów fryzjerskich

III. ZADANIA WSPOMAGAJĄCE UKSZTAŁTOWANIE UMIEJĘTNOŚCI PRAKTYCZNYCH

- 3.1. Pielęgnacja wyrobów perukarskich
- 3.2. Czesanie wyrobów perukarskich
- 3.3. Zmiana koloru

IV. LITERATURA

I. WSTĘP

Przekazujemy Państwu Poradnik pt. „**Perukarstwo**”, który będzie pomocny w przekazywaniu wiedzy i kształtowaniu umiejętności z zakresu tego modułu. Poradnik zawiera jedynie najważniejsze informacje. Poziom trudności wykonywanych zadań powinien być dostosowany do możliwości i wcześniej ukształtowanych umiejętności oraz uwzględniać wyposażenie salonów fryzjerskich. Wykonanie zaproponowanych zadań zawodowych pomoże ukształtować niezbędne umiejętności oraz wzbogaci wiedzę praktyczną.

Należy pamiętać, że w ciągu swojego życia zawodowego będą Państwo musieli wielokrotnie dokonywać zmian wykonywania zabiegów, stosowania preparatów i aparatów fryzjerskich.

W poradniku zamieszczono:

- materiał do realizacji zadań zawodowych,
- zadania wspomagające proces ukształtowania umiejętności praktycznych,
- literaturę.

II. MATERIAŁ DO REALIZACJI ZADAŃ ZAWODOWYCH

2.1. Rodzaje wyrobów z włosów

Do wyrobów perukarskich zalicza się:

- peruki,
- treski,
- tupety.

Surowcem do wykonywania wyrobów perukarskich są:

- włosy ludzkie,
- włosy zwierzęce,
- włosy syntetyczne.

Włosy ludzkie są najszlachetniejszym surowcem. Wyróżnia się:

- włosy cięte,
- włosy wyczesywane.

Włosy cięte otrzymuje się po stryżeniu warkoczy lub luźnych loków i kosmyków. Włosy wiąże się zaraz po stryżeniu, aby zapobiec splątaniu. Przy związaniu konieczne jest zachowanie właściwego ułożenia włosów, pozwalające na utrzymanie jednolitego kierunku łusek włosowych w każdym paśmie. Włosy cięte rozpoznaje się po kolorze – jaśniejsze na końcach, ciemniejsze przy nasadzie.

Włosy wyczesywane różnią się od włosów ciętych tym, że na ich końcach są widoczne cebulki włosowe. Przed przystąpieniem do obróbki cebulki obcina się. Ich cechą charakterystyczną są ciemniejsze końcówki.

Włosy zwierzęce mają mniejsze zastosowanie. Używa się ich głównie do wyrobu peruk teatralnych. Wyróżnia się:

- włosy bawole – pochodzący z ogona i grzywy jaków tybetańskich, występuje w wielu kolorach (od białego do czarnego),
- włosy kóz angorskich – miękkie i delikatne pochodzących z Azji Mniejszej, mają biały kolor,
- włosy kóz tybetańskich i kaszmirskich – są w gatunku pośrednim pomiędzy włosem bawolim i angorą, mają kolory od białego po żółtawy,
- włosy końskie – używane do obszywania „przedziałków”, po obróbce termicznej są stosowane do wyrobu teatralnych peruk afro amerykańskich.

Włosy syntetyczne są wykonywane z włókien syntetycznych np. kanekalon, wzorowanych na naturalnych włosach. Mają różnorodną barwę, grubość i właściwości (zależnie od surowca). Służą do wyrobu peruk, tresek i tupetów.

Peruki zastępują własne włosy. Dzieli się na: męskie i damskie. Powinny być dobrane do typu urody klienta i warunków użytkowania. Najczęściej do ich wyrobu wykorzystuje się naturalne włosy ludzkie – europejskie lub azjatyckie, bądź włosy syntetyczne. Zaletą produkowanych obecnie peruk jest system monofilament, który wyglądem przypomina skórę. Jest to delikatna i cieniutka siateczka, wykonana z wysokiej jakości materiałów syntetycznych. Dodatkowo odporna na działanie wody, potu i łojotoku. Siateczka pozwala oddychać skórze głowy oraz dopasowuje się do jej kształtu. Imituje naturalną skórę, dlatego też nawet w miejscu, gdzie znajduje się przedziałek, nie widać, że to peruka.

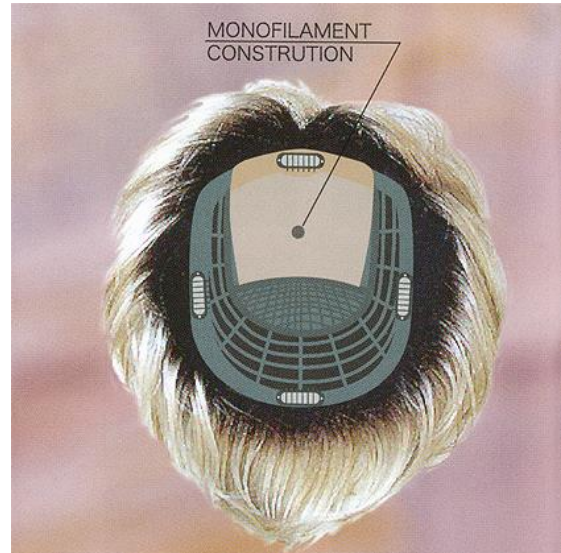
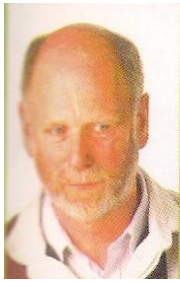

Tabela 1. Peruki damskie z włosów syntetycznych

				
Peruka, tył lekko cieniowany, góra ręcznie wiązana, z monofilamentem.	Peruka z dużym monofilamentem.	Peruka z dużym monofilamentem w całej górnej części.	Peruka z dużą wstawką na czubku głowy z monofilamentem.	Peruka z dużym monofilamentem w całej górnej części.

Tabela 2. Peruki damskie i męskie z włosów naturalnych

			
Peruki wykonane z naturalnych włosów europejskich			Peruka z włosów azjatyckich

Tupety są stosowane w przypadku przerzedzonych włosów lub wtedy, gdy występuje ich częściowy brak. Są dobierane do koloru i struktury włosów.

Tupet mocowany jest przy użyciu specjalnych taśm lub klipsów perukarskich. Powinien być codziennie zdejmowany, aby nie przegrzewać skóry głowy.

Treski to gotowe fragmenty włosów, które wpina się we fryzurę. Służą do krótkotrwałego przedłużenia i zagęszczenia naturalnego porostu, a także upinania fryzur okazjonalnych, wieczorowych i pokazowych, itp. Treski wykonywane z naturalnych lub syntetycznych włosów są dostępne w różnych długościach (20–50cm).

Treski z włosów naturalnych i syntetycznych

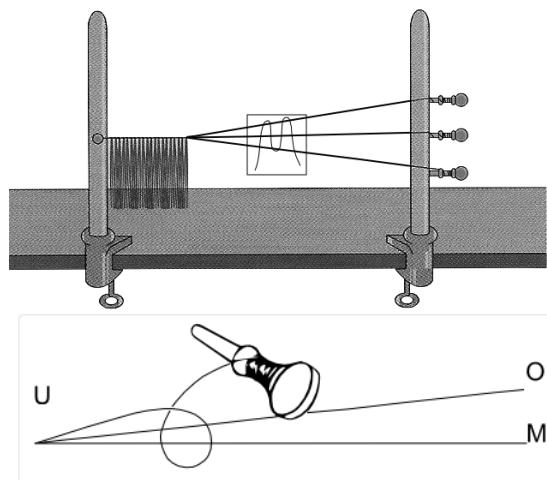
2.2. Techniki wykonywania wyrobów perukarskich

Wyroby perukarskie można wykonywać kilkoma technikami. Do najpopularniejszych należą:

- tresowanie
- wiązanie
- wklejanie

Tresowanie

Łatwym do wykonania wyrobem perukarskim o dość szerokim zastosowaniu jest tresa (pletniak). Małe partie włosów wiąże się między nici, co daje w efekcie rodzaj frędzli. Powstające w ten sposób pasma przyszywane są do podstawy peruki.

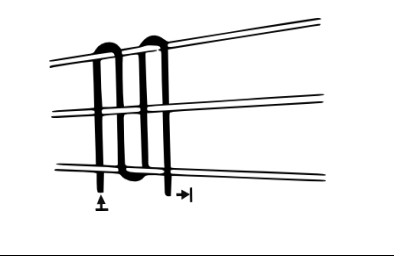
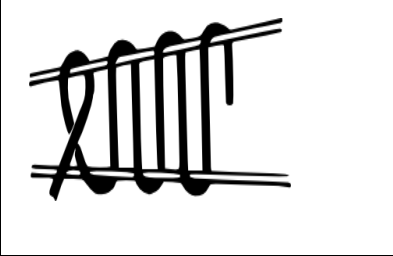
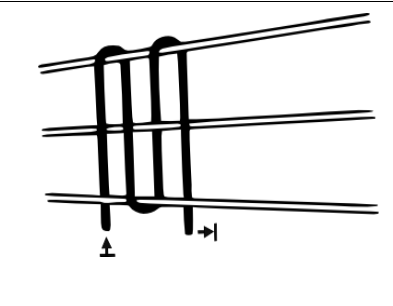
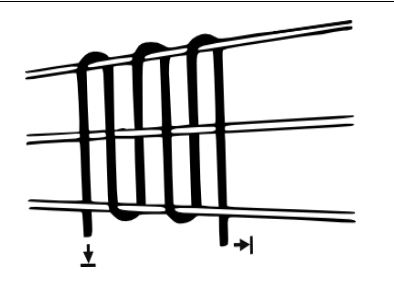
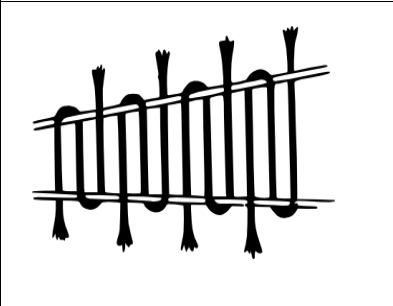
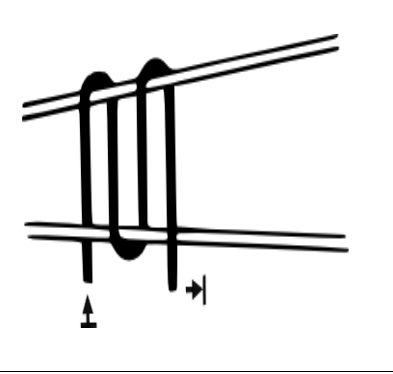
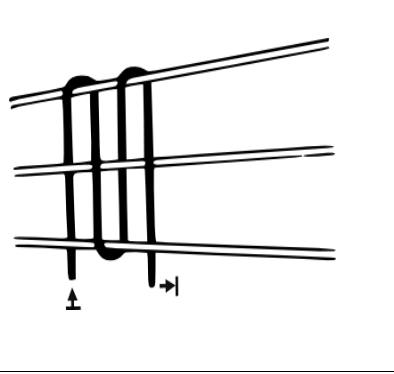
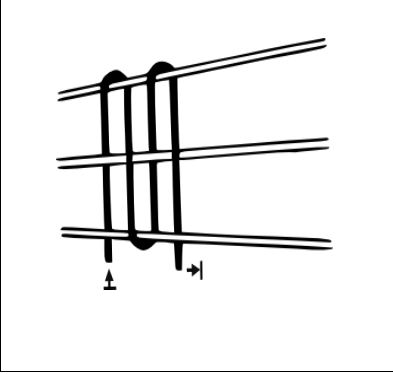
Rys. 1. Rama do tresowania

Rama do tresowania składa się z dwóch drewnianych drążków, zwanych pletniakami (tresbankami). Pletniak umieszczony z lewej strony w połowie wysokości ma zaczep na nici. Prawy pletniak na sześć kolistych otworów, w których umieszcza się ruchome kołki służące do naprężania nici pletni. Pletniaki mocuje się w odległości około 60-80 cm od siebie.

Aby zabezpieczyć tresę przed rozluźnieniem, nici wiąże się w odległości kilku cm od lewego końca. Czynność ta, to szlakowanie, a miejsce związania nici – szlaczek. Przy tresie zszywanej wykonuje się zazwyczaj jeszcze dodatkowe dwa szlaczki w celu wzmocnienia zakończenia.

Zależnie od sposobu przeplatania pasemek i liczby nici w naciągu otrzymuje się różnego rodzaju pletnie.

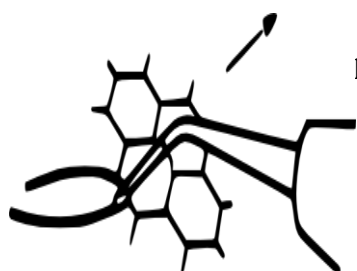
Tabela 3. Rodzaje pletni/ tres

		
Tresa / pletnia holenderska	Tresa / pletnia egipska	Tresa / pletnia krepą
		
Tresa / pletnia pojedyncza	Tresa / pletnia podwójna	Podkładka z krepą
Tresa/ pletnia przedziałkowa		
		
Tresa/ pletnia angielska kryjąca		

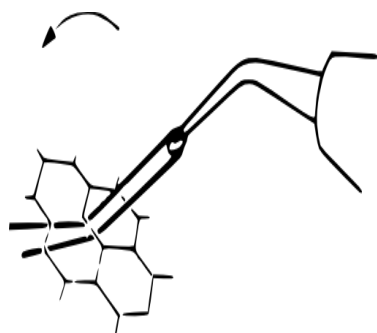
Technika wiązania

Peruki i inne wyroby mogą być wytwarzane techniką wiązania włosów na tkaninie – tiulu lub gazie. Wiązanie wykonuje się szydełkiem perukarskim.

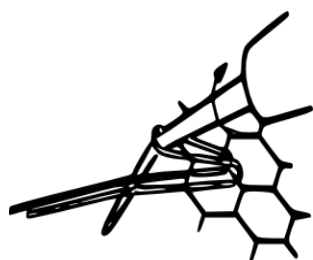
Przebieg wiązania włosów

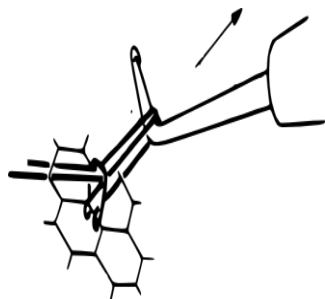
1. Hak szydełka wprowadza się w tiul w kierunku na lewo pod nitką i wyprowadza na powierzchnię.

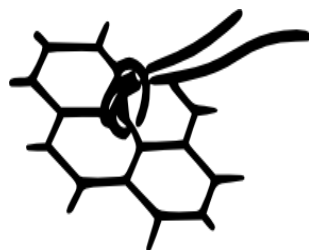
Lewą ręką naprowadza się włosy na hak szydełka, zostawiając na haku odpowiednią ich ilość i odciąga rękę w lewą stronę, nie wypuszczając włosów. W ten sposób część włosów w formie pętli została nabrana na hak szydełka.

3. Włosy znajdujące się na haku szydełka przeciąga się pod nitką w kierunku na prawo. W czasie przeciągania rozluźnia się nieco ucisk włosa palcami lewej ręki, aby umożliwić przesunięcie przeciągniętych włosów. Hak obraca się ułatwiając przejście szydełka między nitkami tiulu. Po przeciągnięciu włosów hak szydełka powraca do pozycji pierwotnej.

4. Palce lewej ręki utrzymują pętlę włosów w pozycji stałej i bez ruchu. Szydełko w pozycji prostopadłej do płaszczyzny tiulu cofa się w pętli ku lewej ręce i wykonując obrót wokół swojej osi o 180° na prawo, zgodnie z ruchem wskazówek zegara, nabiera włosy z pętli. W czasie tej czynności palce lewej ręki trzymają włosy tak, aby szydełko mogło je przeciągnąć przez pętlę.

5. Jedno wiązanie zwane węzłem.

Tabela 4. Przykładowe techniki wiązania

TECHNIKA	OPIS
WIĄZANIE ROZBIEŻNE	Technika stosowana przy konieczności wizualnego zwiększenia głowy lub twarzy. Wiązanie wykonuje się na peruce w okolicy potylicy. Pasma rozbieżne wiąże się od linii pionowej przebiegającej przez środek formy. W przypadku wyraźnego pokazania przedziałka, pasma wiąże się rozbieżnie pod kątem 45°, co daje efekt rozczesanych i przylegających włosów.
WIĄZANIE ZBIEŻNE	Technika odwrotna do wiązania rozbieżnego. Stosuje się przy oczekiwanym efekcie pozornego wydłużenia lub zwężenia głowy czy twarzy. Konieczność wiązania zbieżnego zachodzi na części karkowej, potylicznej lub czołowej (efekt zwężenia głowy).
WIĄZANIE TYPU GWIAZDKA TRÓJKĄT	Na ciemieniu wyznacza się kwadrat o boku ok. 60 mm, w którym punkt przecięcia się obu przekątnych jest środkiem gwiazdki. Dzieląc każdy z boków kwadratu na połowę i łącząc punkty otrzymuje się nowy kwadrat wpisany w poprzedni, ale odwrócony o 45°. Wpisując jedną figurę w drugą otrzymuje się cztery trójkąty, które wypełnia się wiązaniem
WIĄZANIE ODWRACANE	Wiązanie odwracane stosuje się w perukach dziennych z fryzurą do tyłu oraz perukach widowiskowych. Daje efekt tzw. odstawania formy fryzury od podłoża, polegający na tym, że włosy nie leżą na tiulu, ale z niego wyrastają. Technika pracy polega na pierwotnym wykonaniu wiązania w kierunku odwrotnym do żądanego, a następnie na przeciągnięciu węzła o 180° w kierunku przeciwnym. Włosy węzła odwróconego wychodzą z tiulu prostopadle do niego, co daje efekt powiększenia ilości włosów i ułatwia formowanie fryzury.

Technika wklejania

Wklejanie stosuje się przy wyrobie tupetów. Poszczególne pasma włosów wpina się i wkleja w wykonana z folii podstawę tupetu.

2.3. Pielęgnacja wyrobów perukarskich i wykonywanie zabiegów fryzjerskich

W codziennej pielęgnacji włosy, z których wykonane są wyroby perukarskie należy delikatnie czesać specjalnymi szczotkami, a kręcone układać palcami. Włosy długie i bardzo długie przed założeniem spryskiwać z odległości 20-30 cm mgiełką odżywki, lub płynu antystatycznego, szczególnie od spodu, aby się nie elektryzowały i nie mechaciły. Mgiełka nadaje włosom połysk i przedłuża ich żywotność. Perukę po spryskaniu pozostawia się na chwilę do wyschnięcia, a następnie delikatnie rozczesuje lub układa palcami.

Tabela 5. Mycie wyrobów perukarskich

<p>Mycie wyrobów z włosów naturalnych</p>	<p>Treski lub tupety rozpięte na piankowych formach wkłada się do miski i szczotką nanosi środek czyszczący. Włosy powinny być szczotkowane zgodnie z kierunkiem ich wiązania. Do czyszczenia używa się mocno rozcieńzonego szamponu (ok. 10 ml szamponu na litr wody) lub preparatu przeznaczonego do czyszczenia wyrobów z naturalnych włosów.</p>
<p>Mycie wyrobów z włókien syntetycznych</p>	<p>Treski i peruki wykonane z włókien sztucznych wkłada się wraz z piankowymi formami, na których są rozpięte do letniej wody z rozpuszczonym szamponem lub specjalnym środkiem czyszczącym. Należy zwrócić uwagę na to, by wszystkie części zostały dokładnie namoczone. Po ok. 10 min. włosy spłukuje się zgodnie z kierunkiem ich wiązania, płucze preparatem do pielęgnacji włókien syntetycznych i suszy w sposób naturalny.</p>

Tabela 6. Przykładowe preparaty do pielęgnacji wyrobów perukarskich

				
<p>Szampon do włosów naturalnych, azjatyckich, indyjskich</p>	<p>Odżywka uelastycznia, działa anty-statycznie, chroni przed szkodliwymi czynnikami atmosferycznymi</p>	<p>Szampon do peruk syntetycznych</p>	<p>Balsam do peruk syntetycznych</p>	<p>Spray do peruk syntetycznych, uelastycznia, działa anty-statycznie, chroni przed szkodliwymi czynnikami atmosferycznymi</p>

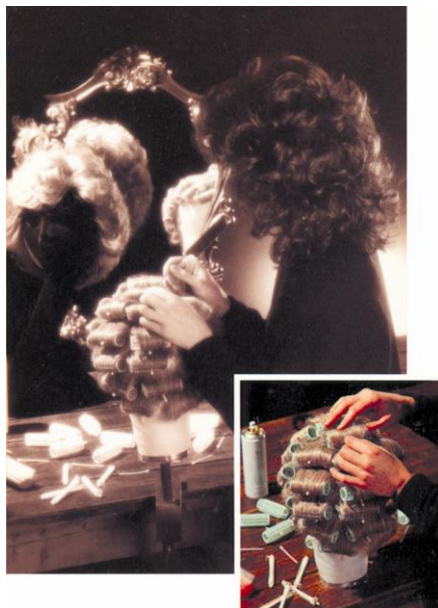
Czesanie wyrobów perukarskich polega na nadaniu im pożądanej formy różnymi technikami.

Do najczęściej stosowanych należą:

- nawijanie włosów na wałki,
- loczkowanie lokówką elektryczną,
- czesanie i upinanie włosów długich.

Na wałki nawija się włosy zmoczone, wyczesane, rozdzielone na cienkie pasma szerokości wałka, zaczynając od góry i partii czoła. Każde pasmo włosów nawinięte na wałek przypina się szpilką lub klipsem (włosy krótkie). Rozmieszczenie wałków na peruce oraz kierunek nawijania włosów zależą od uczesania. Suszy się pod suszarką hełmową w temperaturze do 45°C. Należy pamiętać, że wszystkie wyroby z włosów należy podczas suszenia przymocować do główki, aby podstawa się nie odkształciła. Po wysuszeniu włosów przystępuje się do ułożenia fryzury zgodnie z życzeniem klientki.

Chcąc zmienić formę peruki z włókien syntetycznych, pasma nawijają się na wałki i suszy w temperaturze do 60°C. W tej temperaturze włókna stają się plastyczne i można nadać im nową formę.

Rys. 2. Nawijanie na wałki

Nawijanie loków lokówką eklektyczną

Przy loczkowaniu peruk z włosów naturalnych stosuje się dwie metody nawijania:

- płaskie – od końcówek po nasadę,
- spiralne – od nasady po końcówki.

Czesanie i upinanie wyrobów perukarskich z włosów długich

Rozczesywanie włosów długich należy rozpocząć od końców, zwracając uwagę na właściwe trzymanie grzebienia. Przy szczotkowaniu włosów długich konieczne jest uchwycenie lewą ręką pasma włosów i przytrzymanie ich przy nasadzie, a prawą ręką szczotkowanie pasma rozpoczynając od góry. Włosy długie można zaplatać lub skręcać luźno, upinając w tyle głowy różne formy koków, przytrzymując je dużymi szpilkami.

Wykonywanie zabiegów chemicznych na perukach i treskach jest możliwe tylko na wyrobach z włosów naturalnych. Wykonuje się:

- ondulację chemiczną,
- zmianę koloru.

Ondulacja chemiczna

Przed zabiegiem należy ustalić, czy włosy nie były poddane specjalnej obróbce i dobrać odpowiedni preparat do trwałości. Proces ondulacji przebiega bez udziału wysokiej temperatury.

Zmiana koloru

Zabieg można przeprowadzić tylko na perukach z europejskich włosów, które nie mają zmienionej struktury (posiadają łuski włosowe). Włosy azjatyckie, które zostały poddane obróbce chemicznej (ściągnięcie łusek włosowych, odbarwienie i ponowne zabarwienie barwnikami tekstylnymi) nie mogą być farbowane farbami utleniającymi (oksydacyjnymi).

III. ZADANIA WSPOMAGAJĄCE KSZTAŁTOWANIE UMIEJĘTNOŚCI PRAKTYCZNYCH

Przykłady zabiegów na wyrobach perukarskich, zgodnych z życzeniami klienta:

- pielęgnacja wyrobów perukarskich,
- czesanie wyrobów perukarskich,
- zmiana koloru.

3.1. Pielęgnacja wyrobów perukarskich

Celem zabiegu jest mycie treski z włosów naturalnych.

PREPARATY POTRZEBNE DO WYKONANIA ZABIEGU:

1. szampon do włosów naturalnych
2. odżywka o działaniu antystatycznym

Przebieg zabiegu:

- Dokładnie rozczesać włosy zgodnie z kierunkiem ich wiązania.
- Do 2l wody o temperaturze 20-25°C dodać 1 - 4 nakrętki szamponu.
- Zanurzyć całą perukę na 3-5 minut.
- Nie trzeć, nie szorować włosów.
- Po kąpieli, delikatnie, kilkakrotnie wypłukać w zimnej wodzie.
- Do ostatniego płukania dodać odżywkę.
- Osuszyć perukę ręcznikiem.
- Roztrząsnąć i ułożyć palcami.
- Suszyć w temperaturze pokojowej na formie.

3.2. Czesanie wyrobów perukarskich

Celem zabiegu jest czesanie peruki z włosów krótkich, naturalnych zgodnie z życzeniem klientki.

PREPARATY POTRZEBNE DO WYKONANIA ZABIEGU:

1. Odżywka o działaniu antystatycznym.

PO ZABIEGU:

Przebieg zabiegu:

- umieścić perukę na główce,
- zwilżyć włosy wodą i spryskać odżywką antystatyczną,
- nawinąć pasma na wałki zgodnie z załączonym wzorem,
- wysuszyć włosy pod suszarką hełmową (temperatura maksymalnie 45°C),
- zdjąć wałki,
- uformować fryzurę (zgodnie z załączonym zdjęciem).

3.3. Zmiana koloru

Celem zabiegu jest odświeżenie koloru włosów na tresce z włosów europejskich.

PREPARATY POTRZEBNE DO WYKONANIA ZABIEGU:

1. szampon do włosów europejskich
2. farba fryzjerska – intensywnie miedziany blond 7.44
3. oksydant o stężeniu 6%
4. odżywka o działaniu antystatycznym

Przebieg zabiegu:

- przygotować farbę – wymieszać emulsję z oksydantem w stosunku 1 : 1
- nanieść mieszaninę farbującą na włosy zgodnie z kierunkiem ich wiązania
- kontrolować czas i przebieg farbowania
- spłukać farbę wodą o temperaturze około 20-25 °C – należy pamiętać, że nie wolno pocierać włosów
- umyć treskę
- nałożyć odżywkę i rozczesać
- wysuszyć w temperaturze pokojowej na formie

IV. LITERATURA

1. Cieślak F., Lewandowska P., Przyjemnska H. Charakteryzacja i perukarstwo, Wydawnictwo Przemysłu Lekkiego i Spożywczego Warszawa 1967,
2. Pr. Zbiorowa pod redakcją Sumirskiej Z. Nowoczesne fryzjerstwo, 2-gie wydanie, P.P.H.U. "SUZI", Warszawa 2010
3. Pr. zbiorowa pod redakcją Sumirskiej Z. Stylizacja kolor, forma, styling, P.P.H.U „SUZI” Warszawa, 2004,
4. Rysunki Marek Mińkowski na podstawie Cieślak F., Lewandowska P., Przyjemnska H. Charakteryzacja i perukarstwo, Wydawnictwo Przemysłu Lekkiego i Spożywczego Warszawa 1967,